

Årsrapport

for perioden

1. januar – 31. december 2019

INDHOLD

PÅTEGNINGER

Ledelsespåtegning	3
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	4

Pensionskasseoplysninger	7
Femårsoversigt	8
Ledelsens beretning	9

KONCERN- OG PENSIONS KASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Resultatopgørelse	14
Balance	15
Egenkapitalopgørelse	17
Noter	18

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for SAS Pilot & Navigator Pensionskasse for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2019.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lov om tilsyn med firmapensionskasser.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og Pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af koncernens og Pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2019.

Det er endvidere vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og Pensionskassens aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og for koncernens og Pensionskassens finansielle stilling, samt for de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og Pensionskassen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 23. marts 2020

DIREKTION

.....
Keld Skjold Pedersen

BESTYRELSE

.....
Stephan Roman Hrynczuk
formand

.....
Klaus Barth Jørgensen
næstformand

.....
Michael Nellemann Pedersen

.....
Leif Stidsen

.....
Ove Christian Alstrup

.....
Mogens Holgaard

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til medlemmerne i SAS Pilot & Navigatør Pensionskasse

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for SAS Pilot & Navigatør Pensionskasse for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2019, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Koncernregnskabet og årsregnskabet aflægges efter lov om tilsyn med firmapensionskasser.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2019 i overensstemmelse med lov om tilsyn med firmapensionskasser.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet".

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af koncernen og pensionskassen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om tilsyn med firmapensionskasser. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og pensionskassens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller pensionskassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet (fortsat)

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og pensionskassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og pensionskassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusion er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen eller pensionskassen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet og årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om tilsyn med firmapensionskasser.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om tilsyn med firmapensionskasser. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

København, den 23. marts 2020
ERNST & YOUNG
Godkendt Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 30 70 02 28

Ole Karstensen
statsaut. revisor
mne16615

Thomas Hjortkjær Petersen
statsaut. revisor
mne33748

LEDELSESBERETNING

Pensionskasseoplysninger

SAS Pilot & Navigator Pensionskasse
Bjerregårdsvej 6
2500 Valby
Telefon 33 32 14 40
CVR-nr. 19 61 53 83
Hjemstedskommune: København

Bestyrelse

Styrmand Stephan Roman Hrynczuk, formand
Director Klaus Barth Jørgensen, næstformand
CIO Michael Nellesmann Pedersen
Luftkaptajn Ove Christian Alstrup
Luftkaptajn Mogens Holgaard
CEO Leif Stidsen

Direktion

Keld Skjold Pedersen

Aktuar

Peter Melchior

Revisor

Ernst & Young Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Dirch Passers Allé 36
2000 Frederiksberg

LEDELSESBERETNING

Femårsoversigt

Koncernen

<i>tkr</i>	2019	2018	2017	2016	2015
Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og år	7.504	9.400	10.262	9.813	10.538
Pensionsmæssige ydelser f.e.r., i alt	55.898	55.052	53.288	52.715	52.262
Investeringsafkast	36.103	-166.613	111.387	158.737	34.596
Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt	-3.242	-2.918	-2.867	-3.065	-1.806
Pensionsteknisk resultat	-885	-7.728	2.012	3.661	-581
Årets resultat	-885	-7.728	2.012	3.661	-581
Pensionsmæssige hensættelser, i alt	1.333.576	1.354.143	1.533.854	1.487.058	1.401.900
Egenkapital, i alt	57.344	58.228	65.956	63.944	60.283
Aktiver, i alt	1.540.128	1.493.233	1.663.580	1.621.062	1.535.746
Solvensdækning (N6)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Pensionskassen

<i>tkr</i>	2019	2018	2017	2016	2015
Bonusindtægter	7.504	9.400	10.262	9.813	10.538
Pensionsmæssige ydelser f.e.r., i alt	55.898	55.052	53.288	52.715	52.262
Investeringsafkast	34.629	-167.837	110.015	157.353	34.904
Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt	-1.768	-1.694	-1.495	-1.682	-2.115
Pensionsteknisk resultat	-885	-7.728	2.012	3.661	-581
Årets resultat	-885	-7.728	2.012	3.661	-581
Pensionsmæssige hensættelser, i alt	1.333.576	1.354.143	1.533.854	1.487.058	1.401.900
Egenkapital, i alt	57.344	58.228	65.956	63.944	60.283
Aktiver, i alt	1.516.858	1.467.824	1.635.744	1.591.023	1.470.984
Solvensdækning (N6)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

LEDELSESBERETNING

Ledelsens beretning

Koncernens og Pensionskassens hovedaktiviteter

Pensionskassens virksomhed omfatter udbetaling af pensionstilskud til den personkreds, der er omfattet af bestemmelsen i vedtægternes § 4, og som i regnskabsåret har modtaget pensionsydelse fra Danica Pension.

Pensionskassens opgave er at yde supplerende til de aktuelle ydelser fra Danica Pension og skabe bedst muligt grundlag for løbende regulering af disse ydelser baseret på den kollektive aftale mellem SAS og Dansk Pilotforening. Hertil skal det løbende vurderes, om der er grundlag for supplerende i forhold til den pensionsopsparingsordning, der har suppleret pensionsydelse i Danica Pension.

Indtil 1. april 2013 var pensionsordningen for SAS-piloter i Danmark i sit grundlag ens for alle omfattede piloter. Efter denne dato blev det pensionsmæssige grundlag for ordningen i Danica Pension individuelt fastslået for alle piloter, der ikke var alders- eller førtidspensioneret, og der blev indgået aftale mellem SAS og Dansk Pilotforening om en ny pensionsaftale. Fra denne dag er grundlaget for Pensionskassens ydelser fastlåst i forhold til pensionsydelse fra Danica Pension og den supplerende kapitalordning, og ordningen er herefter lukket for tilgang. Pensionskassens virke er således endeligt defineret, og parterne kan herefter ikke mere aftale ændringer hertil. Hovedopgaverne for Pensionskassen er derfor at tilrettelægge sin virksomhed, således at hovedformålene for supplerende og løbende regulering bedst muligt tilgodeses, og at sikre en stabil og effektiv administration.

Pensionskassens hovedopgave vedrørende løbende supplerende og regulering er grundlag for tilrettelæggelse af investeringsstrategien. Den vedtagne politik er at strategi skal tage udgangspunkt i at tilstræbe bedst mulig spredning i forskellige typer af aktiver. Hermed begrænses sandsynligheden for tab som følge af negativ udvikling på bestemte dele af de finansielle markeder. Formålet er at skabe grundlag for at kunne supplere og regulere pensioner med stor stabilitet og med mindre afhængighed af den mere kortsigtede udvikling på finansmarkederne mv. Investeringerne spredes derfor mellem forskellige typer af aktiver med en langsigtet investeringshorisont. Det er bestræbelsen at skabe velbalanceret forhold mellem risiko og afkast, der ikke sættes over styr i bestræbelser på at opnå højt afkast.

Det er en anden hovedopgave at sikre en stabil og effektiv administration. Der foretages derfor løbende aktiviteter for effektiviseringer blandt andet gennem udvikling af forretningsgange og metoder, herunder udvikling af eksisterende datasystemer. Pensionskassens forholdsvis lille størrelse giver her nogle naturlige udfordringer, og der arbejdes derfor også løbende med at etablere samarbejder, der gør det muligt at få del i stordriftsfordele. Dette tema gælder i særlig grad for investeringsområdet, hvor omkostninger bliver væsentlig lavere ved større volumen, men det er også gældende for nogle administrative områder. Formålet med arbejdet er at undgå en situation, hvor omkostninger til administration af investeringsaktiver og medlemsadministration lægger afgørende hindringer for opfyldelse af Pensionskassens formål. Pensionskassen er opfattet Lov om firmapensionskasser, der på afgørende områder er ændret med virkning fra januar 2019. Året har derfor også været præget af arbejde med implementering af lovens bestemmelser i Pensionskassen. Der er med den nye lovgivning foretaget skærper til Pensionskassens virksomhed. Skærperne er i det væsentlige af formel karakter, og medfører derfor yderligere krav til beskrivelse af arbejdsprocesser og organisering heraf. Det er derfor uundgåeligt, at der i relation til dette arbejde er meromkostninger mv. i året og efterfølgende år. De varige meromkostninger knytter sig særligt til visse funktioner, der i henhold til lovgivning ikke kan varetages af Pensionskassens egen administration.

Investeringspolitik og -strategi

Pensionskassens investeringspolitik tager udgangspunktet i at sikre et tilstrækkeligt højt langsigtet afkast, således at Pensionskassens formue fremtidig vil være tilstrækkelig til at opfylde målet om at sikre en høj købekraft af pensionsudbetalingerne fra Danica Pension. Der er således fokus på at sikre en fornuftig balance mellem de forskellige aktiver i porteføljen, således at enkelte risici ikke er dominerende, og dermed kan få afgørende betydning.

Investeringspolitikken tager derfor udgangspunkt i at tilstræbe bedst mulig spredning i forskellige typer af aktiver. Hermed begrænses sandsynligheden for tab som følge af negativ udvikling på bestemte dele af de finansielle markeder. Formålet hermed er at skabe grundlag for at kunne supplere og regulere pensioner med stor stabilitet og med mindre afhængighed af den mere kortsigtede udvikling på finansmarkederne mv. Investeringerne spredes derfor mellem forskellige typer af aktiver, og hermed sikres en fornuftig balance. Det er bestræbelsen at skabe et velbalanceret forhold mellem risiko og afkast.

Pensionskassens ydelser er betingede af udviklingen i formuen, og investeringsstrategien er lagt til rette under hensyn til den forudsatte medlemsudvikling.

LEDELSESBERETNING

Ledelsens beretning

Strategien for 2019 er fastlagt med fordeling inden for hovedgrupper af aktiver. Der er her etableret en fordeling mellem aktier, kreditobligationer, indeksobligationer og andre reelle aktiver, hvor risiko og afkast er vurderet i forhold til hinanden. Pensionskassens ydelser og udviklingen heraf er væsentligt afhængig af udviklingen i inflationen, da det tilstræbes at regulere pensionsydelser med udviklingen i nettoprisindekset. Størrelsen af den fremtidige inflation er derfor af afgørende betydning for mulighederne for fremtidige reguleringer. Pensionskassen afdækker en væsentlig del af denne risiko gennem inflationsswaps og indeksobligationer.

Årets investeringsresultat

Udviklingen i 2019 har været præget af gunstige markedsforhold med kraftige stigninger på aktier og gode afkast på øvrige aktivklasser. De store kursstigninger på aktier kom efter kursfald i slutningen af 2018, hvor bekymringer om lav vækst fik aktiemarkedet til at falde med godt 10%. Varslet om fornyede rentesænkninger fra den amerikanske centralbank viste, at denne var indstillet på at understøtte den økonomiske udvikling. Efterfølgende gennemførte den amerikanske centralbank et antal rentenedsættelser, der resulterede i en afgørende ændret udvikling. Det kunne også konstateres, at de økonomiske nøgletal løbende forbedredes over efteråret, og hermed understøttede den positive udvikling. Det var tilsvarende markedsvurderingen, at den truende handelskrig mellem Kina og USA var reduceret væsentligt med en delaftale på handelsområdet. I Europa blev der også foretaget centrale rentenedsættelser, der tilsvarende understøttede markedet. Rentenedsættelser, der medførte at europæisk og dansk rente blev historisk lav og negativ for en 10-årig dansk statsobligation.

Pensionskassen har i 2019 realiseret et afkast på 163,7 mio.kr. på beholdningen af sine investeringsaktiver og valutasikring i 2019. Afkastet på beholdninger af værdipapirer og valutasikring blev på 15,9 %. Der er således tale om et markant positivt resultat, der væsentligt overstiger de langsigtede afkastforventninger.

Afdækninger af valuta bidrog negativt til resultatet med - 0,6 %, hvilket skyldes den fortsat store renteforskel mellem USD og Euro. Det er i året besluttet at reducere afdækningen af USD, da vurderingen er, at afdækningen ikke, som tidligere forventet, bedømmes at reducere risiko væsentligt, og da den aktuelle renteforskel mellem USA og Europa gør afdækning uforholdsmæssig dyr. Afkast på Pensionskassens investeringer i ejendomme mv. er opgjort til -2,5 mio. kr. Afkast på ejendomme skal blandt andet ses i sammenhænge med, at der er foretaget en værdiregulering af kursusejendommen Bautahøj.

Pensionskassen har i året fastholdt sikringen mod stigende inflation. Stigninger i fremtidig inflation vurderes som den største risiko for bevarelse af evnen til at inflationsregulere pensioner. Den løbende markedsværdi af afdækningerne har svinget væsentligt over året. I august var inflationsforventningerne meget lave. Efterfølgende er forventningen steget og tilsvarende er markedsværdi af afdækninger steget. Ultimo 2019 har værdireguleringen medført et samlet fald i markedsværdi på 120,5 mio. kr.

Samlet set har Pensionskassen realiseret et afkast på 38,3 mio.kr., hvilket vurderes som tilfredsstillende. Året resultat er fremkommet gennem et usædvanligt afkast på beholdningen af værdipapirer og negativ regulering af afdækninger mod fremtidig inflation. Det er således vurderingen, at årets særlige markedsforhold har bidraget væsentligt til resultatet.

Porteføljens forvaltere leverede samlet et merafkast i forhold til benchmark, hvilket er tilfredsstillende. Forvalterne underkastes løbende en systematisk evaluering, hvilket har resulteret i at enkelte forvaltere er udskiftet. Aktiviteten har til formål at sikre, at forvaltere også fremadrettet vil være i stand til at levere attraktive afkast.

Pensionskassens ledelse har over året været meget opmærksom på udviklingen i markedsforhold og løbende vurderet muligheder og behov for tilpasning i investeringsstrategien. Vurderingerne har resulteret i, at Pensionskassen i hele 2019 har lagt sine investeringer meget tæt på neutralvægt. Hermed er der opretholdt en fordeling af investeringsaktiver svarende til de langsigtede forventninger. Der er i året arbejdet videre med dette tema, og det er fortsat vurderingen, at denne type af investeringer er karakteriseret ved forholdsvis stabil løbende indtjening, og kan bidrage til stabilisering af afkast og risikospredning. Implementering af aktiver af denne type har dog ret lang horisont før implementering er foretaget. Den konkrete forøgelse af investeringsaktiver af denne type er endnu ret beskedet.

Pensionskassen har som en af sine hovedopgaver at pristalsregulere pensioner. Udviklingen i inflation er derfor af afgørende betydning. Inflationen har været lav i de seneste år, og forventningen er fortsat ikke, at der i de nærmest kommende år sker en væsentlig stigning. I løbet af 2019 er forventninger til fremtidig inflation reduceret yderligere. For at støtte hensigten om, at Pensionskassen fortsat i fremtiden vil kunne regulere pensioner med udviklingen i inflationen, er

LEDELSESBERETNING

Ledelsens beretning

Markedsværdien af afdækningerne har som følge af stigende usikkerhed om fremtidig vækst udviklet sig negativt i året, men det er fortsat vurderingen, at afdækningerne bidrager positivt til at opfylde målet om at foretage løbende inflationsreguleringer af pensioner.

Overskudsdisponering

Årets resultat på -0,9 mio. kr. fremkommer efter reduktion af pensionshensættelser med 20,6 mio. kr., hvorefter Pensionskassens hensættelser svarer til Pensionskassens nettoaktiver fratrukket lovgivningens kapitalkrav. Bestyrelsen foreslår, at årets overskud overføres til egenkapitalen, som herefter udgør 57,3 mio. kr. svarende til lovgivningens kapitalkrav.

Risici og risikostyring

Den overordnede målsætning er at sikre medlemmerne det bedst mulige afkast gennem investering af Pensionskassens aktiver med betryggende sikkerhed og investeringsrisiko. Investeringsrisikoen søges mindsket ved at sprede aktiverne på forskellige aktivtyper og ved en geografisk spredning, så der ikke opstår en u hensigtsmæssig afhængighed af en enkelt aktivtype eller udviklingen i en særlig region. Pensionskassens investeringsstrategi har således først og fremmest til hensigt at sikre, at det fortsat er muligt at yde pensionstilskud og pensionsregulering i henhold til vedtægter og pensionsregulativ, og på den baggrund skabe et tilstrækkeligt højt afkast med en acceptabel og kontrolleret risiko. Dette betyder, at det løbende vurderes, om der skal foretages afdækning gennem afledte finansielle instrumenter. Der foretages således en struktureret afvejning af investeringernes afkast og den involverede risiko. I den forbindelse anvendes et risikobudget, der sikrer at investeringerne holder sig inden for de afstukne rammer. I slutningen af året, hvor investeringsstrategi er revurderet og strategi for 2020 er fastlagt, er det besluttet at fastholde stor vægt på styring af risiko, og med relativt vide rammer for fastlagte grænseværdier for de enkelte aktivklasser, men ret snævre udsvingsrammer for den samlede risiko. Fastlæggelse af strategi for 2020 medførte, at den samlede risiko på porteføljen blev reduceret lidt i forhold til 2019. Da Pensionskassens garantier er betingede, tager bestyrelsens vurdering af risiko, i den aktuelle situation, primært udgangspunkt i den samlede risiko på investeringsaktiverne.

Usikkerhed ved indregning og måling

Ved regnskabsudarbejdelsen har ledelsen foretaget en række skøn og vurderinger omkring fremtidige forhold, der har væsentlig indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver. De områder, hvor disse skøn har væsentlig indflydelse på den regnskabsmæssige værdi, er på dagsværdi af unoterede investeringer. Herunder anvendes skøn og vurderinger ved fastlæggelsen af dagsværdi på investeringsejendomme, diskonterings satser og forventninger til fremtidig inflation, samt forudsætninger om dødelighed ved opgørelsen af de pensionsmæssige forpligtelser.

Porteføljen af investeringsejendomme er samlet i Pensionskassens helejede ejendomsselskab Ejendomsselskabet og Spring Estate A/S, hvor ejerandel er 50 %. Den samlede andel af værdi af bagvedliggende ejendomme udgør ca. 343 mio. kr. Af den samlede dagsværdi for ejendomme udgør ca. 102 mio. kr. af ejendomme, der anvendes til kursus- og hotelformål. Udviklingen i dette marked var i regnskabet fortsat præget af prisstigning i hoteller med primære beliggenheder, medens værdi for hoteller med mere sekundære beliggenheder fortsat er stagneret. Driften af Hotel Propellen i Billund giver fortsat tilfredsstillende resultat, og udviklingen på dette hotel vurderes positiv. Bautahøj Kursuscenter har over årene præsteret svingende resultater, og har de seneste år gennemgået en opgradering. På Bautahøj har den nye lokale ledelse forbedret og stabiliseret driften. Arbejdet har blandt andet resulteret i, at Bautahøj er blevet nomineret og har vundet titlen som "Årets conferencecenter 2019". Ledelsen arbejder meget målrettet for at understøtte den langsigtede værdi af ejendommen.

LEDELSESBERETNING

Ledelsens beretning

Forventninger til 2020

Det er vurderingen, at den globale vækst og udviklingen på de finansielle markeder de kommende år vil være særligt og negativt påvirket af virkningerne fra COVID-19 pandemien. Særligt 2020 vil være påvirket i en sådan grad, at større udsving må forventes end forudgående år.

Den globale COVID-19 pandemi har i 1. kvartal 2020 givet anledning til kraftige kursfald på de finansielle markeder, og pandemien har allerede haft betydelige negative effekter på den globale økonomi. De væsentlige kursfald på markederne har generelt påvirket pensionskassens investeringer i marts 2020 negativt, og herunder også driften i udleje af pensionskassens hotel- og kursuscenter som i øjeblikket er præget af usikkerhed om aktivitetsniveau og indtjening. Denne del af ejendomsdriften forventes nu ikke at kunne nå de budgetterede indtjeningsmål.

Pensionskassen er særlig ramt af det markante fald i den forventede fremtidige inflation. Den inflationsafdækning, pensionskassen har, taber i værdi, men ikke så meget som pensionshensættelserne kan nedsættes. Imidlertid stiller faldet i inflationsafdækningen store krav til pensionskassens likviditet, og yderligere markante fald vil være en udfordring. Hvor længe de negative effekter vil vare, er vanskeligt at forudsige på nuværende tidspunkt, og COVID-19 udbruddet kan derfor meget vel få betydning for værdien af pensionskassens investeringer ud over 2020.

Forventningerne til 2020 skal ses i lyset af de kursfald og den usikkerhed, som COVID-19 allerede har påført markederne, og det vil således være forventningen, at pensionskassens afkast kommer under pres i det kommende år. Ud fra det, der frem til dags dato er sket, er det forventningen, at pensionskassen forsat kan regulere pensionerne.

Betydningsfulde hændelser efter regnskabsårets afslutning

Udover omtalen under forventningerne til 2020 er der ikke indtrådt betydningsfulde hændelser efter regnskabsårets afslutning og frem til årsrapportens underskrivelse, der vil kunne forrykke vurderingen af årsrapporten væsentligt.

LEDELSESBERETNING

Ledelsens beretning

Bestyrelsens og direktionens ledelseshverv

Keld Skjold Pedersen er medlem af bestyrelsen i:

- Kapitalformidlingsselskabet af 1/11 1993 A/S og 1 datterselskab hertil
- Spring Estate A/S samt 1 datterselskab hertil
- Bent Gerts Holding ApS og 1 datterselskab hertil.

Stephan Hrynczuk er direktør i:

- SRH ApS og 1 datterselskab hertil.

Klaus Barth Jørgensen besidder ikke øvrige ledelseshverv i erhvervsvirksomheder.

Michael Nellemann Pedersen er direktør i:

- A/S Københavns Ejendomsselskab
- Ejendomsaktieselskabet Dronningegården
- Forstædernes Ejendomsaktieselskab
- OPP HoldCo ApS
- PKA AIP A/S
- Socialrådgivernes, Socialpædagogernes og Kontorpersonalets Ejendomsaktieselskab
- Sundhedsfaglige Ejendomsaktieselskab
- Sygeplejerskernes og Lægesekretærernes Ejendomsaktieselskab

Samt medlem af bestyrelsen i:

- A/S Københavns Ejendomsselskab
- Danmarks Skibskredit Holding A/S, samt 1 datterselskab hertil
- Farmakonomernes Ejendomsaktieselskab
- Hotel Koldingfjord A/S
- Investeringselskabet af 24. februar 2015 A/S
- Komplementarselskabet Margretheholm ApS, samt en tilknyttet virksomhed hertil
- Komplementarselskabet PKA AE ApS, samt en tilknyttet virksomhed hertil
- OPP HoldCo ApS
- PKA AIP A/S
- PKA Skejby Komplementar ApS, samt en tilknyttet virksomhed hertil
- Poppelstykket 12 A/S
- Refshaleøen Holding A/S, samt 1 datterselskab hertil.

Leif Stidsen er direktør i:

- TDC Pensionskasse

Samt formand for bestyrelsen i:

- Core Poland Residential IV Kommenditaktieselskab
- Commercial Real Estate Denmark P/S

Samt medlem af bestyrelsen i:

- Core German Residential II Kommenditaktieselskab
- Enigma Museum

Ove Christian Alstrup er medlem af bestyrelsen i:

- Spring Estate A/S samt 1 datterselskab hertil.

Mogens Holgaard er medlem af bestyrelsen i:

- Kapitalformidlingsselskabet af 1/11 1993 A/S og 1 datterselskab hertil

Samt fuldt ansvarlig deltager i:

- Nørregaard.

KONCERN- OG PENSIONS KASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Resultatopgørelse		Pensionskassen		Koncernen	
Note tkr.		2019	2018	2019	2018
	Bonusindtægter fra Danica	7.504	9.400	7.504	9.400
	Bonusindtægter i alt	7.504	9.400	7.504	9.400
7	Indtægter fra tilknyttede virksomheder	156.870	-63.751	0	0
7	Indtægter fra associerede virksomheder	4.242	8.512	4.242	8.512
	Indtægter af investeringsejendomme	0	0	6.534	5.963
	Renteindtægter og udbytter m.v.	1.585	2.008	3.383	7.384
2	Kursreguleringer	-124.430	-111.019	27.909	-181.323
	Renteudgifter	0	0	-625	-1.507
	Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-3.638	-3.587	-5.339	-5.642
	Investeringsafkast, i alt	34.629	-167.837	36.103	-166.613
3	Pensionsafkastskat	-5.919	27.745	-5.919	27.745
	Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	28.709	-140.092	30.184	-138.868
4	Udbetalte pensionsydelse	-55.898	-55.052	-55.898	-55.052
	Pensionsmæssige ydelser f.e.r., i alt	-55.898	-55.052	-55.898	-55.052
	Ændring i pensionshensættelser	20.567	179.711	20.567	179.711
	Ændring i pensionsmæssige hensættelser f.e.r., i alt	20.567	179.711	20.567	179.711
5	Administrationsomkostninger	-1.768	-1.694	-3.242	-2.918
	Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt	-1.768	-1.694	-3.242	-2.918
	PENSIONSTEKNISK RESULTAT	-885	-7.728	-885	-7.728
	ÅRETS RESULTAT	-885	-7.728	-885	-7.728

KONCERN- OG PENSIONS KASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Balance		Pensionskassen		Koncernen	
Note	tkr.	2019	2018	2019	2018
6	Investeringsjendomme	0	0	134.355	138.983
7	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	1.212.866	1.295.759	-	-
7	Kapitalandele i associerede virksomheder	45.965	45.419	45.965	45.419
	Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt	1.258.831	1.341.178	45.965	45.419
15,17	Kapitalandele	38.640	7.050	565.533	522.751
17	Obligationer	-	-	576.996	651.230
14	Afledte finansielle instrumenter	118.917	36.329	118.917	36.329
	Andre finansielle investeringsaktiver, i alt	157.557	43.378	1.261.446	1.210.309
	INVESTERINGS AKTIVER, I ALT	1.416.388	1.384.556	1.441.766	1.394.711
12	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	25.846	26.513	-	-
12	Tilgodehavender hos associerede virksomheder	22.943	18.687	22.943	18.687
	Udskudt pensionsafkastskat	21.973	25.130	21.973	25.130
	Andre tilgodehavender	3.474	6.372	21.076	29.010
	TILGODEHAVENDER, I ALT	74.236	76.703	65.992	72.828
	Likvide beholdninger	26.234	6.565	32.371	25.695
	ANDRE AKTIVER, I ALT	26.234	6.565	32.371	25.695
	AKTIVER, I ALT	1.516.858	1.467.824	1.540.128	1.493.233

KONCERN- OG PENSIONS KASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Balance		Pensionskassen		Koncernen	
Note	tkr.	2019	2018	2019	2018
	Reserver	159.894	159.894	159.894	159.894
	Overført resultat	-102.550	-101.666	-102.550	-101.666
8	EGENKAPITAL, I ALT	57.344	58.228	57.344	58.228
	Pensionshensættelser	1.333.576	1.354.143	1.333.576	1.354.143
9	Pensionshensættelser, i alt	1.333.576	1.354.143	1.333.576	1.354.143
	PENSIONS MÆSSIGE HENSÆTTELSE, I ALT	1.333.576	1.354.143	1.333.576	1.354.143
14	Gæld til kreditinstitutter	291	17.170	21.490	41.113
14	Afledte finansielle instrumenter	109.873	25.311	110.706	26.186
	Skyldig PAL	2.762	-	2.762	-
	Anden gæld	13.012	12.972	14.250	13.563
10	GÆLD, I ALT	125.938	55.453	149.208	80.862
	PASSIVER, I ALT	1.516.858	1.467.824	1.540.128	1.493.233

- 1 Antal medlemmer
- 11 Pant eller anden sikkerhed i aktiver
- 12 Koncerninterne transaktioner / nærtstående parter
- 13 Principper for fordeling af overskud
- 14 Afledte finansielle instrumenter
- 15 Kapitalandele
- 16 Mål for styring af finansielle risici mv.
- 17 Specifikation af aktiver og disses afkast
- 18 Eventualaktiver og -forpligtelser
- 19 Anvendt regnskabspraksis

KONCERN- OG PENSIONS KASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Egenkapitalopgørelse for koncernen

tkr.	Reserver	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar 2018	159.894	-93.939	65.956
Overført, jf. resultatdisponering	0	-7.728	-7.728
Egenkapital 1. januar 2019	159.894	-101.665	58.229
Overført, jf. resultatdisponering	0	-885	-885
Egenkapital 31. december 2019	159.894	-102.550	57.344

Egenkapitalopgørelse for Pensionskassen

tkr.	Reserver	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar 2018	159.894	-93.938	65.956
Overført, jf. resultatdisponering	0	-7.728	-7.728
Egenkapital 1. januar 2019	159.894	-101.665	58.229
Overført, jf. resultatdisponering	0	-885	-885
Egenkapital 31. december 2019	159.894	-102.550	57.344

KONCERN- OG PENSIONSASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Noter til resultatopgørelse og balance		Pensionskassen		Koncernen	
Note	tkr.	2019	2018	2019	2018
1	Antal medlemmer				
	Tjenestgørende medlemmer	333	356	333	356
	Pensionister	482	467	482	467
	Ægtefællepensionister	123	125	123	125
	Børnepensionister	7	9	7	9
		<u>945</u>	<u>957</u>	<u>945</u>	<u>957</u>
2	Kursreguleringer				
	Investeringsejendomme	0	0	-5.041	-2.032
	Kapitalandele	1.839	1.788	145.935	-44.303
	Obligationer	0	0	19.303	-22.009
	Afledte finansielle instrumenter	-125.418	-102.562	-125.376	-102.433
	Nedskrivning af finansielle aktiver	0	0	0	-300
	Øvrige	-853	-10.246	-6.912	-10.246
		<u>-124.430</u>	<u>-111.019</u>	<u>27.909</u>	<u>-181.323</u>
3	Pensionsafkastskat				
	Årets pensionsafkastskat	4.970	-26.562	4.970	-26.562
	Regulering vedrørende tidligere år	949	-1.183	949	-1.183
		<u>5.919</u>	<u>-27.745</u>	<u>5.919</u>	<u>-27.745</u>
	Andel af investeringsaktiver, hvoraf afkast indgår i beregningen af pensionsafkastskatten	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
4	Udbetalte pensionsydelse				
	Pensioner	55.898	55.052	55.898	55.052
	Udtrædelsesgodtgørelser	0	0	0	0
	I alt	<u>55.898</u>	<u>55.052</u>	<u>55.898</u>	<u>55.052</u>

KONCERN- OG PENSIONSASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Noter til resultatopgørelse og balance		Pensionskassen		Koncernen	
Note	tkr.	2019	2018	2019	2018
5	Administrationsomkostninger				
	Administrationsomkostninger i alt	5.406	5.281	8.581	8.681
	<i>Heraf fragdet til investeringsvirksomhed</i>	-3.638	-3.587	-3.638	-5.814
	I alt	1.768	1.694	4.943	2.867

Specifikation af personaleomkostninger

Personaleudgifter kan specificeres således :

Løn	2.665	2.641	2.665	2.641
Pension	193	191	193	191
Andre udgifter til social sikring	10	10	10	10
Afgifter beregnet på grundlag af personaleantallet eller lønsummen	197	192	197	192
	3.065	3.035	3.065	3.035

Gennemsnitlig antal heltidsbeskæftigede	3	3	3	3
---	---	---	---	---

Ledelsesvederlag

Direktion, fast løn	1.377	1.373	1.377	1.373
Direktion, pensionsbidrag	193	191	193	191
Bestyrelse, fast vederlag	589	540	761	634
	2.159	2.007	2.331	2.072

Pensionskassen har ingen forpligtelser til at yde pension til direktion og bestyrelsen i deres egenskab af direktion eller bestyrelse. Bestyrelshonoraret består af en fast honorardel og en møde-aktivitetsbaseret andel. Der findes ingen særlige incitamentsordninger for medlemmer af ledelsen.

Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor

EY	2019	2018	2019	2018
Lovpligtig revision	172	168	201	196
Andre ydelser end revision	105	74	176	133
Samlet honorar	277	242	377	329

6	Investeringsejendomme	2019	2018	2019	2018
	Dagsværdi 1/1	0	0	138.983	148.834
	Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	0	0	413	930
	Afgang i årets løb	0	0	0	-8.749
	Værdireguleringer, som i løbet af året er indregnet i resultatopgørelsen	0	0	-5.041	-2.032
	Dagsværdi 31/12	0	0	134.355	138.983

Det vægtede gennemsnit af de afkastprocenter, der er lagt til grund ved fastsættelsen af hotel- og kursusejendommenes dagsværdi udgør:	-	-	7,3	6,8
--	---	---	-----	-----

Den væsentligste forudsætning for dagsværdien er baseret på afkastkrav i intervallet 6,0% - 7,6% for 2019 mod 6,0% - 7,4% for 2018. Ejendommene består af hotel, kursus- og ferieboliger.

KONCERN- OG PENSIONSASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Noter til resultatopgørelse og balance

Note tkr.

7 Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Navn : Ejendomsselskabet af 1/10 2005 A/S

Hjemsted

København

Ejerandel

100%

Aktivitet : Selskabets formål er at opføre, eje og drive fast ejendom.

Egenkapital ifølge senest foreliggende årsregnskab (2019)

104.293

Resultat ifølge senest foreliggende årsregnskab (2019)

-6.514

Navn : Kapitalforeningen Danske Invest Institutional Afdeling SAS Pilotpension

Hjemsted

København

Ejerandel

100%

Aktivitet : Foreningens formål er investeringer i værdipapirer.

Egenkapital ifølge senest foreliggende årsregnskab (2019)

1.108.667

Resultat ifølge senest foreliggende årsregnskab (2019)

163.606

Kapitalandele i associerede virksomheder

Navn : Kapitalformidlingsselskabet af 1/11 1993 A/S

Hjemsted

København

Ejerandel

50%

Aktivitet: Selskabets formål er at eje andele og anbringe midler i datterselskabet Wing Hotels ApS.

Egenkapital ifølge senest foreliggende årsregnskab (2019)

-7.964

Resultat ifølge senest foreliggende årsregnskab (2019)

-572

Navn : Spring Estate A/S*

Hjemsted

Horsens

Ejerandel

50%

Aktivitet : Selskabets formål er at eje og drive fast ejendom.

Egenkapital ifølge udkast til årsregnskab (2019)

99.894

Resultat ifølge udkast til årsregnskab (2019)

9.057

*Årsrapporten for 2019 er endnu ikke godkendt på regnskabsafslutningstidspunktet.

		Pensionskassen		Koncernen	
8	Egenkapital	2019	2018	2019	2018
	Egenkapital 1/1	58.229	65.956	58.229	65.956
	Årets resultat	-885	-7.728	-885	-7.727
	Egenkapital 31/12	<u>57.344</u>	<u>58.228</u>	<u>57.344</u>	<u>58.229</u>
	Basiskapital	<u>57.344</u>	<u>58.228</u>	<u>57.344</u>	<u>58.228</u>
	Kapitalkrav	<u>57.344</u>	<u>58.228</u>	<u>57.344</u>	<u>58.228</u>

Pensionskassens basiskapital er identisk med Pensionskassens egenkapital. Basiskapitalen skal som minimum være af samme størrelse som Pensionskassens kapitalkrav.

Pensionskassens kapitalkrav er et minimumskrav til Pensionskassens egenkapital og beregnes som 4,3 % af pensionshensættelserne.

KONCERN- OG PENSIONS KASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Noter til resultatopgørelse og balance		Pensionskassen		Koncernen	
Note	tkr.	2019	2018	2019	2018
9	Pensionshensættelser				
	Pensionshensættelser primo	1.354.143	1.533.854	1.354.143	1.533.854
	Pensionsydelse	-55.898	-55.052	-55.898	-55.052
	Øvrige ændringer	35.331	-124.659	35.331	-124.659
	Pensionshensættelser ultimo	1.333.576	1.354.143	1.333.576	1.354.143

10 Gæld

Af koncernens gæld til kreditinstitutter forfalder 10.039 tkr. til betaling mere end 5 år efter balancetidspunktet.

11 Pant eller anden sikkerhed i aktiver

Til sikkerhed for koncernens pensionsmæssige hensættelser er der pr. 31. december 2019 registreret aktiver til en samlet regnskabsmæssig værdi på 1.386 mio. kr. fordelt på følgende :

	2019
<i>mio. kr.</i>	
Kapitalandele	165
Investeringsforeningsandele	1.143
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	33
Andre udlån	46
	1.386

12 Koncerninterne transaktioner / nærtstående parter

Pensionskassens nærtstående parter omfatter de tilknyttede virksomheder Ejendomsselskabet af 1/10 2005 A/S og Kapitalforeningen Danske Invest Institutional Afdeling SAS Pilotpension samt de associerede virksomheder Spring Estate A/S, Kapitalformidlingsselskabet af 1/11 1993 A/S, herunder dettes datterselskab Wing Hotels ApS.

Transaktioner med nærtstående parter afregnes på markedsbaserede vilkår eller omkostningsdækkende basis. Pensionskassen har haft nedenstående transaktioner med nærtstående parter:

tkr.	2019
Administrationshonorar	1.324
Renteindtægter	2.083
Tilgodehavende hos tilknyttede virksomheder	25.846
Tilgodehavende hos associerede virksomheder	22.943

Af Pensionskassens tilgodehavender hos associerede virksomheder vedrører 15.000 tkr. ansvarlig lånekapital. Det ansvarlige lån forrentes med CIBOR + 4 % og har ingen aftalt løbetid.

Der findes ingen nærtstående parter, der har bestemmende indflydelse på Pensionskassen.

13 Principper for fordeling af overskud

Overskuddet overføres til egenkapitalen.

Årets resultat på	-885
er overført til egenkapitalen	
som herefter udgør	57.344

KONCERN- OG PENSIONSASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Noter til resultatopgørelse og balance

Note

14 Afledte finansielle instrumenter

2019 tkr.	Pensionskassen		Koncernen	
	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
Inflationsswaps	402	109.582	402	109.582
Valutaswaps	0	291	0	291
Renteswaps	0	0	0	833
	401	109.873	401	110.706

Modtagne margin afregninger som sikkerhedsstillelse på inflationsswaps opføres som gæld til kreditinstitutter i pensionskassen.

2018 tkr.	Pensionskassen		Koncernen	
	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
Inflationsswaps	34.785	24.698	34.785	24.698
Valutaswaps	1.544	613	1.544	613
Renteswaps	0	0	0	875
	36.329	25.311	36.329	26.186

Aftaler vedrørende afledte finansielle instrumenter er indgået på baggrund af ISDA-aftaler samt collateral aftaler. Pensionskassen har indgået en forward til valutakurssikring af værdipapirer i GBP, der udløber marts 2020

15 Kapitalandele

En fortegnelse over de virksomheder, hvori Pensionskassen har kapitalandele, kan fås ved henvendelse til Pensionskassen.

16 Mål for styring af finansielle risici mv.

Der henvises til ledelsens beretning, hvor mål for styring af finansielle risici og pensionsrisici er beskrevet.

KONCERN- OG PENSIONSASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Noter til resultatopgørelse og balance

Note

17 Specifikation af aktiver og disses afkast

	tkr.	Regnskabsmæssig værdi		Netto-investeringer	Afkast i % p.a. før pensionsafkastskat*
		Primo	Ultimo		
1.1	Grunde og bygninger, der er direkte ejet	0	0	0	0,0%
1.2	Ejendomsaktieselskaber	170.960	169.240	0	-1,5%
1.	Grunde og bygninger i alt	170.960	169.240	0	-1,5%
2.	Andre dattervirksomheder				
3.1	Børsnoterede danske kapitalandele				
3.2	Unoterede danske kapitalandele	7.050	10.052	3.000	0,0%
3.3	Børsnoterede udenlandske kapitalandele	515.702	526.893	-122.979	31,0%
3.4	Unoterede udenlandske kapitalandele				
3.	Øvrige kapitalandele i alt	522.752	536.945	-119.979	31,0%
4.1	Statsobligationer (Zone A)	0	0	0	0,0%
4.2	Realkreditobligationer	0	0	0	0,0%
4.3	Indeksobligationer	276.778	173.539	-108.967	3,2%
4.4	Kreditobligationer investment grade				
4.5	Kreditobligationer non investment grade samt emerging markets obligationer	134.132	183.180	34.572	6,6%
4.6	Andre obligationer				
4.	Obligationer i alt	410.910	356.719	-74.395	4,9%
5.	Pantesikrede udlån				
6.	Øvrige finansielle investeringsaktiver	240.320	248.865	0	4,1%
7.	Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser	0	0		

*I kolonnen "Afkast i % p.a. før pensionsafkastskat" er anført det samlede tidsvægtede afkast i procent.

18 Eventualaktiver og -forpligtelser

Eventualaktiver

SKAT udsendte i 2015 styresignal vedrørende EU dommen i ATP sagen. SKAT anerkendte i overensstemmelse med EU-dommen at et pensionsinstitut kan udgøre en "investeringsforening" efter momsfrigagelsen for "forvaltning af investeringsforeninger". I styresignalet angav SKAT ikke nærmere om, hvornår disse betingelser skal anses for opfyldt. Det beror således på en konkret vurdering af det enkelte pensionsinstitut, om dette er omfattet af investeringsforeningsbegrebet.

SAS Pilot & Navigator Pensionskasse har igangsat tilbagesøgningssager mod SKAT. Da sagerne behandles enkeltvis af SKAT er der stor usikkerhed om, hvilke beløb, der kan forventes tilbagebetalt. Det forventes, at der i 2020 kommer en afklaring på dette.

Eventualforpligtelser

Pensionskassen har afgivet støtteerklæringer til Wing Hotels ApS og Kapitalformidlingsselskabet af 1/11 1993 A/S indeholdende tilsagn om at sikre, at selskaberne har tilstrækkelig likviditet det kommende år samt givet henstand med afvikling af mellemværender.

Støtteerklæringen er gældende indtil denne opsiges, og er givet med henblik på at opretholde værdien af pensionsmæssige investeringer. Støtteerklæringen kan opsiges med 12 måneders varsel.

KONCERN- OG PENSIONS KASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Note 19 Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for SAS Pilot & Navigatør Pensionskasse er aflagt i overensstemmelse med lov om tilsyn med firmapensionskasser, herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for firmapensionskasser.

Beløb i resultatopgørelse, balance og noter præsenteres i hele tkr. med mindre andet er nævnt. Hvert tal afrundes for sig, og der kan derfor forekomme afvigelser mellem de anførte totaler og summen af de underliggende tal.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Koncernforhold

Koncernregnskabet fremkommer ved sammenlægning af regnskabet for Pensionskassen og regnskaberne for dattervirksomhederne Ejendomsselskabet af 1/10 2005 A/S og Kapitalforeningen Danske Invest Institutional Afdeling SAS Pilotpension.

Dattervirksomhederne omregnes til brug for konsolideringen til den af Pensionskassen anvendte regnskabspraksis.

Ved konsolideringen foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, interne mellemværender og udbytter samt realiserede og urealiserede fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder.

Kapitalandele i dattervirksomheder udlignes med den forholdsmæssige andel af dattervirksomheders dagsværdi af nettoaktiver og forpligtelser på anskaffelsestidspunktet.

Regnskabsmæssige skøn

Ved regnskabsudarbejdelsen anvendes der skøn og vurderinger, som påvirker størrelsen af aktiver og forpligtelser og dermed resultatet i indeværende og kommende år. De væsentligste skøn og vurderinger vedrører fastsættelsen af afkastprocenter, dagsværdier på ejendomme og inflationsswap samt vurdering af pensionshensættelser.

Bonusindtægter

Under posten bonusindtægter indregnes modtaget bonus fra Danica Pension.

Investeringsafkast

Investeringsafkast indeholder indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder, renter, kursgevinster og -tab vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, indtægter og værdiregulering vedrørende investeringsejendomme samt administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed. Indtægter vedrørende investeringsejendomme indeholder indtægter og udgifter af ejendomsdrift samt tab eller avance ved salg af ejendomme.

Pensionsafkastskat

Pensionsafkastskat indgår i resultatopgørelsen med de beløb, der er beregnet på grundlag af regnskabsårets skattepligtige afkast uanset om skatten er aktuel eller først skal betales i senere perioder.

Den del af afkastet, der kan henføres til pensionshensættelserne opsparet forud for 1. januar 1983 er friholdt for beskatning. PAL-skattesatsen er i 2019 på 15,3 %.

KONCERN- OG PENSIONS KASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Note 19 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Resultatopgørelse

Pensionsmæssige ydelser f.e.r

Under posten pensionsmæssige ydelser opføres udbetalte beløb i året. Udtrædelsesgodtgørelser omfatter godtgørelser til udtrådte medlemmer i året.

Udbetaling af pensionstilskud sker til den personkreds, der er omfattet af bestemmelsen i vedtægternes § 4, og som i regnskabsåret har modtaget pensionsydelse fra Danica Pension.

Ændring af pensionsmæssige hensættelser f.e.r

Under posten ændring i pensionshensættelser opføres forskellen mellem pensionshensættelserne primo året og ultimo året.

Administrationsomkostninger

Omkostninger opdeles i administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed og administrationsomkostninger, der vedrører pensionsvirksomhed.

Under administrationsomkostninger indregnes samtlige administrationsomkostninger, der er forbundet med Pensionskassens medlemsadministration, herunder omkostninger til det administrative personale, ledelse, kontorlokaler og kontoromkostninger samt afskrivninger.

Investerings ejendomme

Investerings ejendomme måles ved første indregning til kostpris, og ved efterfølgende måling måles til dagsværdi opgjort efter Finanstilsynets retningslinjer. Målingen af dagsværdien af hotelejerendomme sker ved anvendelse af afkastmodellen. Dagsværdien af øvrige ejendomme opgøres med udgangspunkt i sammenlignelige ejendomme, herunder kvadratmeterpris, stand, beliggenhed, m.v.

Dagsværdien opgøres ejendom for ejendom. Opgjort efter afkastmetoden opgøres dagsværdien på grundlag af et driftsbudget og en afkastprocent. Opgjort efter DCF-modellen baseres dagsværdien på nutidsværdien af ejendommens fremtidige betalingsstrømme. Nutidsværdien opgøres ved diskontering af med et for hver ejendom individuelt fastsat forrentningskrav, der afhænger af beliggenhed, ejendomstype og anvendelsesmulighed, indretning samt lejers bonitet.

Omkostninger, der tilfører en investeringsejendom nye eller forbedrede egenskaber i forhold til anskaffelsestidspunktet, og som derved forbedrer ejendommens fremtidige afkast, tillægges kostprisen som en forbedring. Omkostninger, der ikke tilfører en investeringsejendom nye eller forbedrede egenskaber, indregnes i resultatopgørelsen under ejendomsomkostninger.

Ejendomme hvor der er indgået aftale om salg optages til salgsprisen med fradrag af salgsomkostninger. Værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen under posten "kursreguleringer".

KONCERN- OG PENSIONS KASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Note 19 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Resultatopgørelsen

I resultatopgørelsen indregnes den forholdsmæssige andel af de enkelte dattervirksomheders og associerede virksomheders resultat efter skat under hhv. posten "Indtægter fra tilknyttede virksomheder" og "Indtægter fra associerede virksomheder".

Balancen

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes indre værdi opgjort efter moderpensionskassens regnskabspraksis.

Andre finansielle investeringsaktiver

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen til dagsværdi.

Finansielle instrumenter (aktier og obligationer) måles til dagsværdi. Dagsværdien fastsættes som udgangspunkt til lukkekursen på balancedagen, eller hvis en sådan ikke foreligger, til en anden officiel kurs, der må antages bedst at svare hertil. Såfremt der ikke foreligger en officiel kurs, fastlægges dagsværdien ved hjælp almindelig anerkendt værdiansættelsesteknikker.

Udtrukne obligationer værdiansættes til kurs pari.

Uafviklede handler med værdipapirer, terminsforretninger m.v. ansættes til den værdi kontrakterne har på balancetidspunktet. Værdireguleringerne indgår i resultatopgørelsen under 'Kursreguleringer'.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter indregnes første gang i balancen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Positive og negative dagsværdier af afledte finansielle instrumenter indgår under aktiver henholdsvis passiver som separate poster.

Modtagne margin afregninger som sikkerhedsstillelse på inflationsswaps opføres som gæld til kreditinstitutter.

Tilgodehavender

Tilgodehavender værdiansættes til amortiseret kostpris. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab efter en individuel vurdering af tilgodehavender.

Pensionshensættelser

Pensionshensættelserne opgøres af Pensionskassens aktuar på grundlag af det til Finanstilsynet anmeldte tekniske grundlag. Hensættelser til pensionsforpligtelser opgøres som nutidsværdien af de fremtidige pensionstilsagn for hvert enkelt medlem.

Ved beregning af nutidsværdien benyttes Finanstilsynets diskonteringsrente reduceret med Pensionskassens skøn over den fremtidige reguleringssats (inflation).

KONCERN- OG PENSIONS KASSE ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Note 19 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Risikoelementer og omkostningselementer er baseret på Pensionskassens bedste skøn og er anmeldt til Finanstilsynet. Ved opgørelse af sikkerhedstillæg benyttes en reduktion af diskonteringsrenten på 2 %. Endvidere tillægges en eksplicit realisationsrisiko på 5 %. Der hensættes yderligere til fremtidig administration.

Pensionskassens pensionsmæssige hensættelser med tillæg af kapitalkrav er som følge af pensionsregulativets betingede grundlag maksimeret til værdien af Pensionskassens nettoaktiver fratrukket kapitalkravet.

Gældsforpligtelser

Gældsforpligtelser måles til amortiseret kostpris, svarende til nominel værdi.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalings-dagen, indregnes i resultatopgørelsen som en finansiel post. Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta omregnes til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældsforpligtelsens opståen eller indregning i seneste årsregnskab indregnes i resultatopgørelsen under posten kursgevinster, der indgår i de samlede finansindtægter.

Nøgletal

Nøgletal er opgjort i overensstemmelse med Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for firmapensionskasser. Nøgletals-formlerne fremgår af nævnte bekendtgørelse.